

EMEĞİN YÜZYILINDA DEMOKRATİK SOSYAL CUMHURİYET

İŞÇİLERİN 100. YIL BİLDİRGESİ

Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına girerken 31 Ekim 2023 tarihinde "Yüzyılın Emeği Emeğin Yüzyılı: Emeğin Yüzyılında Demokratik Sosyal Cumhuriyet" başlığıyla İstanbul Ali Emiri Kültür Merkezi'nde düzenlenen etkinlikte DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu'nun kamuoyuna açıkladığı "İşçilerin Yüzüncü Yıl Bildirgesi".

Cumhuriyet bu ülke için, bu halk için tarihsel bir eşiktir. Ülke için demokrasiye, halk için yurttaşlığa doğru atılmış ilerici, devrimci bir adımdır. Bugün, korumaya ve ilerletmeye çalıştığımız haklarımızın önemli bir referans noktasıdır.

Cumhuriyet'in 100'üncü yılı hepimize kutlu olsun.

Cumhuriyet'in 100'üncü yılını kutlarken Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere kurucu kadrolardan, canı ve alinteri ile Cumhuriyet'in yükünü taşıyanlara kadar emeği geçen herkesi saygı ve sevgiyle anıyoruz.

Evet, Cumhuriyet adı sanı anılmayanların, teba ve kul olarak kabul edilenlerin yurttaş olma, kendi kaderlerinde söz sahibi olmasının yollarının açılmasıdır.

Nazım Hikmet, *Kuvayi Milliye Destanı*'nin başlangıcında Onlar'ı şöyle anlatır:

"Onlar ki toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çokturlar; korkak, cesur, cahil, hakim ve çocukturlar ve kahreden yaratan ki onlardır, destanımızda yalnız onların maceraları vardır. Demir,

kömür ve şeker ve kırmızı bakır ve mensucat ve sevda ve zulüm ve hayat ve bilcümle sanayi kollarının ve gökyüzü ve sahra ve mavi okyanus ve kederli nehir yollarının, sürülmüş toprağın ve şehirlerin bahtı bir şafak vakti değişmiş olur, bir şafak vakti karanlığın kenarından onlar ağır ellerini toprağa basıp doğruldukları zaman. En bilgin aynalara en renkli şekilleri aksettiren onlardır. Asırda onlar yendi, onlar yenildi. Çok sözler edildi onlara dair ve onlar için: zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri yoktur, denildi."

Evet, bugün Cumhuriyet'in yüzyılını kutlarken Onlar'ın emeğini, "yüzyılın emeğini" unutmayacağız. Cumhuriyet'i kurma iradesini gösteren kurucu kadrolar yanında Cumhuriyet'in yükünü taşıyan emekçileri de unutmayacağız.

Evet, bugün Cumhuriyet'in uğradığı tahribatın nedenlerini tartışırken Onlar'ın yenilgilerini hatırlayacağız.

Evet, bugün Cumhuriyet'i, demokratik ve sosyal bir cumhuriyet olarak yeniden inşa etmekten bahsed-

ceksek Onlar'ın ağır ellerini toprağa basıp doğrulmasının yollarını arayacağız.

Peki kim Onlar? Onlar, yani biz... Yani bu salon... Yani işçiler, emekçiler, ücretle çalışanlar... Yani **"bilcümle sanayi kolundan", "bilcümle işkolundan işçiler; emekçiler..."**

Değerli mücadele arkadaşlarım,

Geçtiğimiz yıl bu tarihlerde, Cumhuriyet'in ikinci yüzyılının arifesinde DİSK olarak **"İşçilerin Yüzüncü Yıl Bildirgesi"**ni açıklamıştık. O bildirmede Cumhuriyet'in ikinci yüzyılı için işçilerin mücadele programının çerçevesini çizmiş, **"Emeğin Türkiye'si için Demokratik ve Sosyal Cumhuriyet"** hedefimizi ilan etmiştik.

Aradan çok değil, bir yıl geçti. 100 yıllık Cumhuriyet serüveninde bir yıl kısa bir süre. Geçtiğimiz yıl ilan ettiğimiz **"İşçilerin Yüzüncü Yıl Bildirgesi"**nde yer alan değerlendirmemiz ve hedeflerimiz büyük oranda geçerliliğini koruyor.

Ancak bir yönden de o bir yıl çok önemli bir dönem. Çünkü biz o bildirmede **"... cumhuriyeti halk egemenliğiyle güçlendirmek ve geleceğe taşımak için"**, cumhuriyetin tüm dayanaklarını ortadan kaldıran egemen politikanın, siyasi iktidarın tercihlerinin değiştirilmesi gerektiğini ifade etmiştik. Evet, geçtiğimiz

bir yılda cumhuriyetin dayanaklarını tehdit eden egemen politikayı değiştiremedik. Ancak biz de değişmedik. Değerlendirmelerimiz, hedeflerimiz ve iddiamız da aynı yerde duruyor. Aksine, zaman bizi doğruladı: Nüfusun çoğunluğunu oluşturan ve memleketin tüm değer ve güzelliklerini üreten işçi sınıfı olmadan cumhuriyet olmaz, demokratik bir cumhuriyet hiç olmaz.

Bu yüzden bugün burada, Cumhuriyet'in 100'üncü yılında bir yandan emeğin geçmiş yüzyılını değerlendireceğiz; öte yandan önümüzdeki yüzyılı **"emeğin yüzyılı"** olarak örgütleme, ülkemizi **"emeğin Türkiye'si"** olarak yeniden inşa etme, demokratik ve sosyal cumhuriyet mücadelemizi büyütme irademizi ortaya koyacağız.

Geçmişin bilançosu ile başlayalım...

Cumhuriyet, özünde halkın egemenliğine işaret eder. Cumhuriyet ile egemenliğin kaynağı artık bir hanedandan, bir sülaleden gelmez, babadan oğula geçmez. Cumhuriyette egemenliğin simgeleştiği yer saraylar değil, meclislerdir. Egemenliğin kaynağı halktır.

Ancak ülkemizde yaşanan gerçeklik maalesef bu tanımlardan uzaktır: Sermayenin giderek artan egemenliği, başta işçi sınıfı olmak üzere halkın geniş kesimlerinin dışlanmasıyla

cumhuriyet fikrinin altını boşaltmıştır. Dahası siyasal rejim, dayandığı mekanizmalarla cumhuriyeti bir tek adam rejimine; tüm karar süreçlerini tek yerde toplayarak, adeta seçimle gelmiş bir padişahlığa dönüştürmüştür. 12 Eylül askeri darbesi kalıntısı anti-demokratik ve asimetrik seçim ve siyasal partiler sistemi, rejimin otoriter ve baskıcı bir hal almasına zemin hazırlamıştır.

Cumhuriyetin sadece sandığa, üstelik temel demokratik ilkelerin hiçe sayıldığı bir sandığa hapsedilmesi cumhuriyetin demokratikleşmesini engelliyor. Özellikle bugüne geldiğimizde, nüfusun neredeyse dörtte üçe yakın bir kısmı ücret gelirleriyle geçinmektedir. Yani Türkiye büyük oranda işçi ve ücretli çalışan bir nüfusa sahiptir. Ancak işçiler büyük oranda karar süreçlerinden dışlanmıştır.

Sendikalaşma, örgütlenme oranları oldukça düşüktür. İşçiler, emekçiler seslerini örgütlü yollardan ortaya koyamıyor. Cumhuriyet'in 100'üncü yılında demokratik bir cumhuriyetin olmazsa olmazı olan örgütlü toplumdandan oldukça uzaktayız.

Bugün Cumhuriyet'in erken dönemlerinde sağlanan kazanımlar özellikle sosyal ve ekonomik kazanımlar; işçi hakları tehdit altındadır. Oysa işçi sınıfının sınırlı bir güce sahip olduğu savaş ve yeniden kuruluş koşullarında dahi işçi hakları yönünde önemli

kazanımlar sağlanmıştır. Bugün, erken Cumhuriyet döneminde ve 1960'larda sağlanan işçi haklarına el uzatılmaktadır.

Cumhuriyet'in kurucu kadroları daha Kurtuluş Savaşı günlerinden başlayarak bireysel işçi hakları için önemli adımlar atmıştır. 1921'de ülke işgal altındayken 151 sayılı Ereğli Kömür Havzası Maden İşçisi Kanunu çıkarıldı. 1930 tarihli Umumi Hıfzıssıhha Kanunu bu önemli adımlardan bir diğeridir. Hükümlerinin ne kadar önemli olduğunu 90 yıl sonra bile Covid-19 pandemisiyle mücadele sırasında gördük.

Bireysel açıdan en kapsamlı ve koruyucu bir düzenleme olan 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu ile asgari ücret, sosyal sigortalar ve kıdem tazminatı gibi bir dizi işçi hakkı güvence altına alınmıştır. Asgari ücret, kıdem tazminatı, sosyal sigortalar, çalışma sürelerinin sınırlanması erken Cumhuriyet döneminin önemli kazanımlarıdır. Bugün de iş hukukumuzun temel dayanaklarını oluşturmaktadır.

Erken Cumhuriyet döneminin kamu ve halkçı yaklaşımları kendisini sanayileşme hamlesinde göstermiş ve bir tarım toplumu olan ülkemizin sanayileşmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. Cumhuriyet ile Kamu İktisadi Teşekkülleri, KİT'ler, kamu işletmeleri hem sanayileşmenin hem de yoksullukla mücadelenin önemli

bir aracı olmuştur. Kamu işletmeleri bir yandan istihdam yaratırken, öte yandan halka ucuz temel ihtiyaç maddeleri sağlayarak geçim şartlarını kolaylaştırmaya çalışmıştır.

Bireysel işçi hakları konusunda erken cumhuriyet döneminden itibaren adımlar atılmışsa da sendikal hakların güvence altına alınması 1961 Anayasasıyla mümkün olmuştur. Sendika hakkını tanımasıyla, grev ve toplu iş sözleşmesi gibi sendikal haklara Anayasal bir statü kazandırmasıyla, 1961 Anayasası çalışma ilişkilerinde köklü bir dönüşüm getirmiştir. Anayasa'da sosyal devlet ilkesinin benimsenmesi ve sendikal haklara yer verilmesiyle işçi hakları kurumsallaşmaya başlamıştır. Bunun ardından 1960'lı ve 1970'li yıllarda yükselen sınıf ve sendika hareketi ile çalışma ilişkileri demokratikleşmiş ve bölüşüm ilişkileri düzelmiştir.

İşçilerin bu önemli kazanımları özellikle 12 Eylül 1980'deki askeri darbeden bu yana işverenler ve dönemin iktidarları tarafından tırpanlanmak istenmektedir. Özellikle son 20 yılda erken Cumhuriyet döneminde elde edilen kazanımlar bir bir yok edilmeğe çalışılıyor.

Erken Cumhuriyet döneminin bu kamucu kalkınma politikaları 12 Eylül sonrasında büyük bir saldırı ile karşılanmış, Cumhuriyet'in bütün birikimi satılarak özelleştirilmiştir. Cumhuriyet

fabrikalarının, kamu işletmelerinin, kamu arazilerinin neredeyse tamamı satılmıştır. Özelleştirmelerin yüzde 80'i son yirmi yılda, AKP döneminde gerçekleştirilmiştir. Yani yüzyılın emeğine, halkın birikimine büyük bir darbe vurulmuştur.

*Onlar ümidin düşmanıdır sevgilim
Akar suyun
meyve çağında ağacın
serpilip gelişen hayatın düşmanı
Bursa'da havlucu Recep'e
Karabük fabrikasında tesviyeci Hasan'a düşman
Fakir köylü Hatçe kadına
Irgat Süleyman'a düşman
Sana düşman, bana düşman
Düşünen insana düşman
Vatan ki bu insanların evidir
Sevgilim onlar vatana düşman
Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına
- çürüyen diş, dökülen et -
bir daha geri dönmemek üzere yıkılıp gidecekler
Ve elbette ki sevgilim elbet
Dolaşacaktır elini kolunu sallaya sallaya
Dolaşacaktır en şanlı elbisesiyle: işçi tulumuyla
Bu güzelim memlekette hürriyet!..*

24 Ocak Kararları ve sonrasında bu kararların uygulanması için gerçekleştirilen 12 Eylül askeri darbesiyle bu düzenin tüm çarkları, "emeği ucuzlatarak rekabet gücü

kazanmak" ve böylece ihracatı artırmak üzerinden kuruldu. Ucuz emek ile ihracata yönelik üretim adı verilen stratejide emek sadece ve sadece "maliyet kalemi" olarak görüldü. Emeği değersizleştirmeye yönelik politikalar sürekli hale geldi. Kamu ekonomisi özelleştirilirken kamu hizmetleri de ticarileştirildi. Sağlık, sosyal güvenlik ve eğitim alanları başta olmak üzere sosyal haklar zayıflatıldı, kısmen paralı hale getirildi, metalaştırıldı; yani ticarileştirildi.

Çalışma hayatında güvencesizlik arttı. Esneklik uygulamaları ile işçi sınıfının kazanımları ve iş hukukunun temelini oluşturan koruyucu düzenlemeler zayıflatıldı. Bugün, 2023 2. çeyrek itibarıyla Türkiye'de çalışabilir 65 milyon kişiden yalnızca 22 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda yer alabiliyor.

Çalışma yaşamı sadece güvencesiz değil, güvenliksiz bir hal aldı. Çalışırken ölüm, iş cinayetleri muazzam bilimsel ve teknik gelişmeye rağmen azalmak bir yana, arttı; dini değerler bile çarpıtılarak "kader" olarak sunuldu. Mezarda emekliliği dayatan, emeklilikte insanca yaşamayı imkansız hale getiren, kıdem tazminatına göz koyan politikaları yaşama geçirmek için olağanüstü çabalar harcadı.

Ve bu politikaların acı bilançosunu bugün yaşıyoruz: İşe bir gün geç

başladığı için 17 yıl geç emekli olan insanlara adalet yok. 2002'de emekli aylıkları asgari ücretin yüzde 40 üzerindeyken 2023'te asgari ücretin yüzde 66'sına geriletildi. 1978'de asgari ücretin 7,5 katı olan kıdem tazminatı tavanı 1982'de asgari ücretle bağının koparılması sonrası giderek eridi ve 2003'te asgari ücretin 4,8 katına, 2023'te ise 2 katına kadar geriledi.

Sadece gelirden değil, vergiden de büyük bir adaletsizlik yarattılar. İşverenlerden, şirketlerden, zenginlerden vergi almayan, alamayan, dönüp dolaşıp işçinin cebine el atan bir vergi düzeni kurdular. Bu ülkede vergi gelirlerinin yüzde 75'i en yoksul ile en zenginin eşit oranda ödediği dolaylı vergiler. Şirketler ve bankalar rekor kârlar ederken, kasıtlı olarak düşük belirlenen vergi dilimleri yoluyla işçilerin vergisini yıl içinde artırdılar. Çok kazandıktan az, az kazandıktan çok vergi almak gibi bir adaletsizliği "vergiyi tabana yaymak" olarak pazarladılar.

Peki bu karşıdevrim nasıl gerçekleşti ve durdurulamadı?

Evet, bugün sadece Türkiye'de değil tüm dünyada demokratik kazanımların gerileyerek otoriter, baskıcı, ayrımcı, ırkçı, cinsiyetçi iktidarların yükselişini görüyoruz. Her yerde ve her tarihsel dönemde sendikalar başta olmak üzere emeğin örgütlü gücü zayıfladıkça, işçi sınıfının toplumsal

ve siyasi gücü geriletildikçe, genel olarak halkın örgütlülüğü engellendikçe demokrasi de gerilemiştir. Türkiye bu gerilemenin en çarpıcı ve hızlı yaşandığı ülkelerden biridir.

Özellikle 1980'deki 24 Ocak kararları ve bu kararların toplumsal tepki olmadan uygulanmasını mümkün kılan 12 Eylül askeri darbesi ile başlayan iktisadi açıdan liberal, siyasal açıdan otoriter ve baskıcı rejim giderek kurumsallaştı. İşçi sınıfı örgütlerinin dağıtıldığı, etkisizleştirildiği; halkın hakkını arayıp soracağı tüm demokratik kanalların ortadan kaldırıldığı darbe koşulları, bizi bugünlere getirdi.

O günden bugüne sendikal haklar ağır baskılarla yüz yüze kaldı. Sendikal haklar hem yasal düzeyde hem uygulamada aşındı. Bunun sonucunda sendikalaşma ve toplu pazarlık kapsamı ciddi biçimde zayıfladı. Sonuçta bugün Türkiye işçi sınıfının yüzde 90'dan fazlası sendikal korumadan yoksun kaldı. İşçi sınıfı, temel haklarını ve demokratik kazanımlarını talep etme konusunda baskı altına alındı. Neoliberal sendikasızlaştırma saldırısı özellikle AKP döneminde hız kazandı ve Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun (ITUC) Küresel İşçi Hakları Endeksi'nde ülkemiz dünyada işçilerin haklarının en kötü olduğu 10 ülke arasına girdi.

Bugün, sayısı 15 milyonu aşan işçi-

lerin yüzde 92'si toplu iş sözleşmesi hakkı başta olmak üzere sendikal haklarını kullanamıyor. Özel sektörde her 100 işçiden yalnızca 4 ila 5'i toplu iş sözleşmesi kapsamında yer alıyor. Türkiye, sendikalaşma açısından OECD ülkeleri arasında son sıralardaki yerini koruyor.

Daha da kötüsü bu ülkeyi, Anayasal grev hakkını yasaklamakla övünen bir zihniyet yönetiyor. Sadece grev hakkının değil salon toplantılarından yürüyüşlere, imza toplamaktan mahkeme hakkını savunmaya kadar her türlü demokratik hak arayışının keyfi biçimde kısıtlandığı ve engellendiği bir ülke, sermayenin coşkulu alkışları arasında adım adım inşa edildi. İşçi sınıfı başta olmak üzere, halkın söz ve karar hakkının kısıtlandığı bir cumhuriyet, yani cumhursuz bir cumhuriyet projesi, kâr maksimizasyonu dışında gözü hiçbir şey görmeyen sermayenin coşkulu veya utangaç desteği ile planlandı ve hayata geçirildi.

Başkanlık rejimiyle Türkiye ağır bir demokrasi krizi içine girdi. Kuvvetler ayrılığı ortadan kalktı, tüm kuvvet tek kişide toplandı, denge ve denetleme mekanizmaları işlemez oldu. Yargı, bağımsızlığını tamamen yitirdi; uluslararası antlaşmalar bir kenara atıldı. Seçme ve seçilme hakkına dahi el uzatıldı. Özetle "yüzde 1'in egemenliği" tek kişide cisimleşti.

Başkanlık sisteminin, işçi sınıfı için,

halkımız için çok ağır sonuçları oldu. Sistem değişikliğinden sonraki dört yılda yüzde 15'ten yüzde 85'e fırlayan enflasyon ile alım gücümüz hızla geriledi. Milyonların mahkûm edildiği asgari ücret dört yıl içinde 337 dolardan 297 dolara geriletildi; böylece sermaye için özlenen "rekabet gücü" elde edilmek istendi. Ve bu tercih tarihin en büyük bölüşüm şoklarından birini bizlere yaşattı: 2016'da Gayrisafi Katma Değer içinde emeğin payı yüzde 36,3 iken 2022'de 10 puan gerileyerek yüzde 26,3 oldu. Buna karşılık 2016'da yüzde 47,5 olan sermayenin payı 2022'de 6,2 puan yükselerek yüzde 53,7 oldu.

Büyük bir bölüşüm krizini gösteren bu rakamlar tesadüfen ortaya çıkmadı. Aksine başkanlık sistemiyle hedeflenen sonuç tam da buydu: "Cumhur"un büyük çoğunluğunu karşı, küçücük bir azınlığın en yıkıcı egemenliği!

Cumhuriyetin altını oyan, taşıyıcı kolonlarını yıkan süreç aslında toplumun en büyük kesimi olan ücretlileri baskı altında alarak, son lokmasına göz koyma stratejisinin bir parçası ve en önemlisi bir sermaye programı olarak işletildi. İşçi sınıfının kendi hak ve çıkarlarını savunan bir sınıf olarak var olmaması için her türden ırkçı, gerici, ayrımcı, baskıcı, cinsiyetçi ve otoriter politikaya ihtiyaç duyanlar, cumhuriyetin temellerinin sarsılma-

sından hiç de rahatsızlık duymadı.

Bugün cumhurun büyük çoğunluğunun, neredeyse dörtte üçünün bağımlı çalışan olarak yaşamını sürdürdüğü ülkemizde, ücretli çalışanların örgütlenmesini yasal ve fiili yollarla engelleyenler belki bugün kâr oranlarını yükselttikleri için, kâr rekorları açıkladıkları için ürettiğimiz değerden aldıkları pay yükseldiği için mutlu olabilirler.

Niye mutlu olmasınlar! Türkiye ekonomisi dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri olarak sunulurken, emek giderek değersizleştiriliyor. 1978'de asgari ücretin kişi başına GSYH'ye hasılaya oranı yüzde 103 idi. Bir diğer ifadeyle yıllık asgari ücret kişi başına GSYH'den büyüktü. 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle desteklenmiş neoliberal politikaların sonucunda bu pay yüzde 55'e düştü. Başkanlık rejimi sonrasında ise 2022 itibarıyla bu pay yüzde 35-40 seviyesinde seyrediyor.

Sadece emek gücünün değil, memleketin yer altı ve yer üstü kaynaklarını, doğasını, kentlerini, kamusal tüm birikimini, eğitimden sağlığa tüm temel hizmetlerini sınırsız ve sorumsuzca, sermaye birikiminin çıkarları için seferber edebildikleri bu düzenin devamı elbette ki birilerinin çıkarına.

Ancak toplumun yüzde 99'unun emeğine, geleceğine, ülkesine

örgütlü biçimde sahip çıkamadığı, sahip çıkmasının engellendiği bir ülkede, nasıl tehlikeli bir gelecek inşasına el verdiklerini de tarih mutlaka değerlendirecektir.

Hem sayısal olarak nüfusun çoğunluğu olan hem de ülkenin tüm değer ve güzelliklerini üreten milyonların söz sahibi olmadığı bir cumhuriyet, ismiyle çelişecektir. Kısacası işçi sınıfı olmadan cumhuriyet olmaz. Emek olmadan, halk olmadan, çoğulcu, katılımcı ve özgürlükçü temellere dayalı gerçek bir demokrasi olmadan cumhuriyet olmaz. Cumhuriyet ikinci yüzyıla ancak başta örgütlü işçi sınıfı olmak üzere halk egemenliği ile taşınabilir.

Cumhuriyeti tahrip eden bu rejime karşı işçi sınıfını yok sayan, işçi sınıfına kulaklarını tıkamış, işçi sınıfını toplumsal bir özne değil sadece seçmen olarak gören anlayışların da cumhuriyeti koruyamayacağı görülmüştür.

Bugün Cumhuriyet önümüzdeki yüzyılda ancak ve ancak emeğin Türkiye'si ile var olabilecektir. İnsanca yaşayabilmek ve geleceğe umutla bakabilmek için neoliberalizmin ve otoriter rejimin tahribatlarını ortadan kaldıracak ve harcında eşitlik, özgürlük, demokrasi, sosyal ve ekonomik haklar olacak emeğin dünyasını ve Türkiye'sini inşa etmek mümkün ve zorunludur.

Bir yandan yaklaşık yarım yüzyıldır cumhuriyet fikrinin tüm dayanaklarını ortadan kaldıran neoliberal yıkım stratejisi, diğer yandan bu stratejinin bir sonucu olarak ortaya çıkan otokratik tek adam zihniyeti ülkemizi bir enkaz altında bırakmış durumda. Bu enkazın altında kalmamak için tek yol var: Cumhuriyet'i kendi anlamına uygun biçimiyle, yani halk egemenliğiyle yeniden kurarak, laik, sosyal ve demokratik bir hukuk devleti niteliğine gerçekten kavuşturarak geleceğe taşımak...

İşçilerin söz ve karar sahibi olacağı "Demokratik ve Sosyal bir Cumhuriyet'in" nasıl kurulabileceğini hep birlikte konuşmak, tartışmak ve yaşama geçirmek için bir tarihsel sorumluluğumuz var.

Yüzyılın emeğini heba edenlere karşı, Cumhuriyet'in ikinci yüzyılını, emeğin yüzyılını örgütlemek boynumuzun borcudur.

Memleketimizin kaynaklarının nasıl kullanılacağına, neyi üreteceğimize, nasıl üreteceğimize ve nasıl bölüşeceğimize dair söz ve karar sahibi olacağımız bir düzen için, emeğimiz, ekmeğimiz ve memleketimiz için mücadeleyi büyütme iradesini hep birlikte yükselteceğiz.

Nazım Usta ile başladık, Nazım Usta ile bitirelim...

*Dörtnala gelip Uzak Asya'dan
Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan
bu memleket bizim.*

*Bilekler kan içinde, dişler kenetli,
ayaklar çıplak
ve ipek bir haliya benzeyen toprak,
bu cehennem, bu cennet bizim.*

*Kapansın el kapıları, bir daha açıl-
masın,
yok edin insanın insana kulluğunu,
bu dâvet bizim...*

*Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim...*

Evet, bu hasret bizim!

● Sermayenin değil, halkın egemenliğini; toplumsal zenginliğe el koyan küçücük bir azınlığın değil toplumun yararını esas alan,

● İnsan onuruna yaraşır, güvenceli

bir iş ve ücreti, kamusal sosyal güvenliği, emekliliği, eğitim, sağlık gibi temel hizmetleri hak olarak görüp kamusal güvence altına alan,

● Bireyciliği, çıkarıcılığı, rekabeti, ayrımcılığı, kutuplaşmayı, savaşı, şiddeti değil; işçilerin birliğini, halkların kardeşliğini, çok sesliliği, çoğulculuğu, toplumsal cinsiyet eşitliğini, bir arada kardeşçe yaşamı, yurtta, bölgede ve dünyada barış politikasını benimseyen,

Demokratik, laik ve sosyal bir Cumhuriyet için mücadeleye devam edeceğiz!

Unutmayalım ki;

Yüzyılın emeğini heba edenlerin yarattığı yıkıma karşı cumhuriyet artık bir mücadeledir.

İşçilerin, emekçilerin, kadınların, emeklilerin, gençlerin cumhuriyet mücadelesi kutlu olsun! Yolumuz açık olsun!..

İŞÇİLERİN 100. YIL BİLDİRGESİ

